Ч. 33 (135). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, неділя, 6 травня 1928 р. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

WARSZAWA Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. Адреса: Нова Зоря, Львів, Сапіги 26, І. п. Конто П. Щ.: Краків 405.867. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

НА НОВІ ШЛЯХИ.

I. Від неґативізму до позитивізму.

Довга, бо більш ніж півтисячелітня, неволя витиснула на нашій психіці очевидні сліди: вона защіпила в ній глибоко **неґативізм.**

Вся наша історія, після упадку старих наших держав, Київської і Галицької, в рамках старої Польщі, опісля Росії та вкінці Австрії аж кишить від нашого неґативізму. Виявляється він у ріжних формах: у протестах, в опозиції, в бунтах, революціях і навіть формальних орґанізованих війнах. Вибухав він з ріжною силою: слабше й сильнійше, більш лагідно і більш жорстоко. І приносив він нам ріжні наслідки: бажані і небажані, більше і менше трівкі. Та всеж таки за весь час не приніс нам одного: визволення з залежности, в яку ми попали після зруйнування старих наших держав над Дніпром і над Дністром.

Правда, були хвилі, коли здавалося, що згаданий неґативізм відносив побіду — основно і трівко. Було се в пол. XVII-го ст. після повстання Б. Хмельницького, коли Україна визволилася була зпід Польщі й стала незалежною державою. Та здобута крівавим трудом і з величезною руїною воля не трівала довго. Скоро, дуже скоро прийшла нова неволя — московська. В друге Україна звалила неволю на поч. XX-го ст., в 1918 р. Та тепер воля трівала ще коротше, ніж у половині XVII-го ст.

Та не тільки в активних виступах супроти ворогів виявлявся наш неґативізм. Він просяк наскрізь нас самих — цілу нашу психіку. Звернім увагу тільки на нашу літературу, гарну й наукову (історіоґрафія), на наше громадське життя, на сам спосіб нашого думання. Скрізь і завсіди майже переважає неґативізм: нахил і симпатії до всякого роду руїнництва.

Як згадано вище, неґативізм сей не приніс нам досі трівкого визволення, хоч два рази вдалося було нам повалити неволю.

Чому?

Перше, ніж дати відповідь на отсе питання, треба відповісти на питання: що таке визволення?

Всяке визволення складається з двох частин: 1) скинення залежности, 2) вдержання здобутої волі.

Та як у нас загально розуміють визволення?

Ми всю нашу увагу звертаємо тільки на одну частину — неґативну: на боротьбу з неволею, котра властиво є другою частиною праці над визволенням.

На першу частину визволення: підготовку сил для вдержання здобутої волі — ми в нашій національній праці досі не клали належної уваги.

А тимчасом отся перша частина визволення куди **важнійша,** ніж друга. Бо ми маємо у всесвітній історії цілий ряд прикладів, коли народам вдалося скинути зі себе неволю, та всеж таки вдержати за собою здобутої хвилево волі вони не зуміли. Зокрема дуже повчаюча під сим оглядом історія визвольних змагань якраз українського народу: згадані вище Хмельниччина і 1918 р. Скільки жертв приніс український народ в обох разах, щоб узискати незалежність! І всеж таки... Так завсіди на марне підуть всі наші зусилля і всі жертви (саботажі!) для—„повалення" неволі, коли в нас не буде заздалегідь приготованих сил і умов вдержати здобуту волю. Підготовити ті сили й умови — се, як сказано вище, **перший** етап боротьби за визволення.

І на отсей етап — етап **позитивний**— пора нарешті звернути увагу українському громадянству, перепоєному неґативізмом.

В чім же суть позитивізму?

У заложенню серед нас кріпких, ґранітних фундаментів під **трівале** визволення: моральних і матеріяльних.

Про се у слідуючій статті.

Крівавий день 1 травня.

У Варшаві 4 трупи, 280 ранених, 500 арештованих. — У Львові тяжко й легко ранені, побиті й арештовані. — В Дрогобичи й иньших містах побиті й арештовані.

Свято 1-го мая, установлене інтернаціоналом в р. 1889, мало бути символом солідарности робітників, зорґанізованих під кличем соціялізму. Тимчасом воно стає символом крівавого розбиття між робітниками. Того розбиття доконують соціялістичні секти. І так варшавська преса описує, що цілий той день трівали в Варшаві поважні бої між соціялістами, бої такі хаотичні, що довго не можна було зміркувати, хто кого бє. Той „символ солідарности" почався в Варшаві вже о 9. год. рано, коли на Театральну площу зачали прибувати отсі соціялістичні партії, одна одній ворожа: 1) ППС (Польська Партія Соц.), 2) Лівиця ППС., 3) Незалежна СПП. (Соц. Партія Праці), 4) Бунд, 5) Поалей-Сіоністи, 6) Комуністи і ще якісь дрібніщі, але не меньше завзяті „спасителі бідного народу". Бійки на пястуки і палиці розпочалися таки зараз, але стріляти до себе зачали аж перед год. 11., коли кинулися на себе ППС і комуністи. Хто зачав стріляти, годі ствердити. Зразу стріляли помалу, потому щораз лучше, аж поки не прибула поліція в більшій силі. Висліди тої стрілянини трудно ствердити, бо ранених з цілого дня щойно переслухують по шпиталях.

Зараз по год. 11. зірвалася ще краща стрілянина, коли нападено соціялістичний похід ззаду. Там почалася раптовна стрілянина з очевидним „скутком", бо впали два трупи і кількадесять ранених.

Подібні бої були в ріжних пунктах міста. Стрілянина відбувалася також у формі револьверових сальв. До вечера було 4 убитих і 280 ранених. Здається, що більшість ранених не від куль, але від потоптання в утікаючім натовпі. З увязнених около 500 людей більшість зараз випущено.

Крівaві бої відбувалися не тільки між польськими робітниками. Порядно побилися між собою також дві жидівські соціялістичні партії: „Бунд" і „Поалей-Сіон".

Значно скромнійше виглядало „свято солідарности" у Львові, хоч і тут ППС. побилася з комуністами. Особливо сильно побито ком. посла Сохацкого. Зате комуністи камінням поранили 11 поліцаїв, котрі їм відбирали таблиці з надписами. Між „Бундом" і „Поалей-сіоністами" не прийшло до бійки мабуть тільки тому, що „Бунд" вічував на Площі Збіжевій, а „Поалей-Сіон" в салі палати ґр. Скарбка. Цікаво, що наш „Сель-Роб" ішов в поході під біло-зеленим прапором з надписом „Есперанто". А ще так недавно в часі виборів співали: „Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває і т. д." і говорили про українізацію „гарної держави" за Збручем..."

У Дрогобичі побито кільканайцять осіб. Деяких увязнених заковано в кайдани. В иньших містах були також бійки й увязнення.

Колиб так запитати, з якої „властиво" причини бються між собою крівaво ріжні соціялістичні секти, хоч всі вони вийшли з одного жерела й до одної цілі змагають, — то годі знайти інакшу відповідь, ніж ту, що їх ріжнить і бє тільки демаґоґія їх інтеліґентських провідників: кожда з тих партій каже, що вона „знає, чого нарід (або: соціялізм) хоче, а всі иньші не знають. І над тим крівaво бються!... „Символ солідарности" — першої кляси.

Німецькі ремісничі кат. стоваришення.

Орґанізатором нім. катол. ремісників був швець, а відтак дуже ревний священик Адольф Кольпінґ (1813—1865). Він заопікувався головно мандрівними челядниками, виховуючи їх на чесних горожан і добрих католиків. Його небуденна постать і подвиги заслугують на згадку. Нині числить те катол. стоваришення 110 тисяч звичайних і 150 тисяч надзв. членів (1700 стоваришень творять Ліґу). Ліґа має 550 приютів (нераз 300 кімнат) для мандрівних челядників і інших гостей, головно священиків. Німецькі челядники чуються скрізь наче дома, а їх родина зовсім не має страху, що вони змарнуються... Горячо поручаємо книжку: „Dr. Johann Nattermann: Adolf Kolping als Sozialpädagoge (Meiner, Leipzig)" де подрібно описане життя і твір цего великого німецького „батька челядників". **(і. л.)**

КАТОЛИЦЬКА ЄРАРХІЯ В 1927/8 Р.

(і. л.) Папа Пій XI. є 261 наслідником св. Петра. Всіх кардиналів єсть тепер 66 (6 кард. еп., 43 кард. пресвітери, 9 кард. діяконів). 11 з них походить з ріжних монаших Чинів. Епархій в 1928 р. є 1124, вікаріятів 227, ап. префектур 98.

Візантійський обман обрядовости.

Стаття надіслана з кругів Духовенства.

II.

Покликуватися знов на те, що тут „ходить о навернення православних“ і тому треба з ними „асиміловатися обрядом“, щоб тим лекше їх потягнути до катол. Церкви — є нельоґічно, нестійно і небезпечно. Бо се така льоґіка, якби хто казав, що треба ослабити себе самих, щоб їх двигнути, подібно як щоб хорого уздоровити чи радше мертвого воскресити до життя, то треба буцімто перше самому бути хорим, чи завмерти... Рівнож навернення тільки обрядом се ніяке навернення. Впрочім можна хвилево, переходово залишити їх обрядові питомі їм форми, однак коли їх навернення має бути тревале, то й вони мусять з часом перенятися життям катол. Церкви і примінити свій обряд до зросту і розвою духового і релігійного життя. Примічається при тім, що наше асимільовання з обрядовістю схизматиків буде означати в їх очах нашу нисщість, що не повинно бути, що дійсно так не є.

Закид знов латинізації і винародовлення, який висунув о. Костельник в „Ділі“ (ч. 15. з 26. I. 1928) — зовсім безосновний. Бо щодо латинізації, то треба розріжнити, що щось інше є приймати католицького духа, а щось інше приймати латинський обряд, подібно як щось інше є заховати східний обряд, а щось інше приймати східного візантійського духа. Ми отже приймаючи життя, практики і набоженства католицької Церкви й убираючи їх у форму східного обряду, через се ще ніяк не приймаємо латинського обряду, тільки духа католицького, який оживляє, розбуджує й украшає цілий релігійний культ. Рівнож принимання життя і духа катол. Церкви не грозить винародовленням, навпаки вливає освідомлення і силу в народ. Возьмім приміром церкви Василіянські, або інші церкви, де практикуються всі католицькі набоженьства; яке там духове оживлення вірних, яка там свідома участь вірних у Богослуженню і заразом яке там освідомлення національне! Се зауважують навіть світські інтеліґенти. Один з них висловився, що вірні освідомлені релігійно, читаючі релігійні видавництва Василіянські, є інтеліґентні, второпні і національно освідомлені. Так отже католицьке освідомлення, практики і набоженьства принимані з католицької Церкви не тільки не провадять до латинізації і винародовлення, але навпаки — тим більше затримують при східнім обряді і тим більше освідомлюють національно. Де однак нема розбудженого життя релігійного, де взяла верх обрядовщина, там вірні духово темні, запущені, або опускають свої Церкви там власне латиньщаться.

III.

Найсильнійшу однак гармату, яка у нас ширить жах, висунув о. Костельник в формі целібату. (Гл. „Діло“ ч. 15. 26. I. 1928). Після його інсинуації „нашим западникам“ ходить головно о впровадження целібату. Та інсинуація се лише видумка о. Костельника. „Западники“ бажають лишень і то головно віджити життям і дисципліною католицькою. Коли з того має вийти целібат, як конечна послідовність, то ся послідовність не буде випливом бажань „западників“, але як конечність сама з себе. Тоді покажеться, що целібат се виплив духа католицизму і що він для нас конечний.

Відтак о. Костельник виходячи з заложення, що целібат се виплив не лиш дисципліни але „й самого обряду“ — твердить, що наш обряд ще „не зрілий“ до целібату, бо після його розумовання, як вийт на селі з трома штернами тим самим ще не є сотником і потребує ще много змін перевести на собі, щоби стати сотником, так і наш обряд мусить перейти велику еволюцію, заки буде „зрілий“ до целібату. „Отже — так заключає о. Костельник — наш целібат буде тільки плягіятом римського або треба буде переробляти обряд, як його вже Римляни переробили, або як галицькі вірмени... І от!...“

При читанню сего розумовання о. Костельника приходить на гадку латинська пословиця: „**Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus...**“

Бо що до Вірмен то вони відразу зачали принимати не тільки католицького духа, але також латинський обряд і **тому** стали латинниками і **тим самим** засимілювалися з Поляками, від котрих приняли латинський обряд. Їх асиміляція відбулася тим лекше, що вони не становили компактної маси, але жили розсіяні як кольоністи. Тих однак небезпек зовсім нема що до нас. А що до мнимої незрілости нашого обряду до целібату, то се нонсенс, який понижає наш обряд. Впрочім целібат се виплив не обряду, але **виключно дисципліни.** О. Костельник однак на доказ свого твердження, іменно, що целібат се виплив „і самого обряду“, наводить тільки одну „дрібницю“, іменно: „В римській Літургії нарід бере мінімальну участь. Священик ізольований від народу: що він молиться, це для народу тайна (бо тихо читає і мова незрозуміла). Тим то він виростає понад увесь нарід, наче монарх. Послідовно він і в житті ізольований (целібат). А в нас? Навіть у Літургії священик займає співгорожанське становище, бо веде, правда, святі, але таки співрозговори з Грицьом, Іваном, Миколою...“

Отже з сего розумовання о. Костельника виходить, що наш обряд не спосібний до целібату, а вести святі співрозговори з Грицьом, Іваном, Миколою, може тільки — клир жонатий. Сей доказ о. Костельника вправді повний фраз, але тільки фраз, а в самій річи він безосновний і навіть смішний та обчислений хіба на наївність читачів. Бо у нас дійшло до того, що фрази мають значіння, а не сама справа. О. Костельник бажаючи страшити читачів целібатом як жидів свяченою водою, в своїй „дрібниці“ одно забув, чи нарочно промовчав, іменно, що у нас обряд і тим самим св. Літургію укладали не священики жонаті, але безженні, зглядно монахи, які ще висше виросли „понад увесь нарід наче монархи“, ніж латинський целебс. І вони хоч безженні, вели ті „святі співрозговори з Грицьом, Іваном, Миколою“. „І от“ — ясно виходить, що наш обряд таки зрілий і спосібний до целібату і зовсім не потребує перерібки або аж переміни на латинський на спосіб галицьких вірмен.

Над отсим високопарним арґументуванням о. Костельника я затримався довше — не тому, щоб боронити целібату, але тому, щоб виказати, як у нас візантійський обман силується на всякі фрази, щоб себе ратувати, подібно як комедіянти в Уневі підчас річного ярмарку пускають тумана товпі в очи, щоб її заманити. Лишень нерозумний упір може вязати жонатий стан священика — з обрядом.

IV.

Тут не ходить о целібат, але головно о се, щоб ми не далися зводити візантійському обманови обрядовости, а натомість, щоб ми віджили силою католицької Церкви, щоб ми відтак змогли ту силу влити в нарід. Під тим оглядом Церква у нас, чи радше наше духовеньство багато провинилося. Ми звертали головну увагу на зверхну обрядовість, а занедбали внутрішне життя у себе самих й у вірних. І з цеї причини вірні з простого люду релігійно неосвідомлені якби належало і не утверджені, даються зводити всяким аґітаторам і сектам. Рівнож світська інтеліґенція перенята релігійним лібералізмом та індеферентизмом, а здебільша таки просто атеїзмом. Загал інтеліґенції, який тримається Церкви, робить се тільки зверхно, тільки формально. Ходить на Службу Божу для звичаю, але жиє життям чужим для Церкви. Многі з них се анальфабети що до знання віри. Часом дехто з таких інтеліґентів назветься сином католицької Церкви, але тільки на це, щоб тим сильнійше ударити свого Епископа... Коли читається прим. брошуру Гамчикевича проти Перемиського Епископа, то треба раменами здвигати над його браком елементарного знання Церкви та правд релігії. А сему винно духовенство, яке не подбало о релігійне освідомлення і католицьке виховання світської інтеліґенції. Та інтеліґенція не має відповідної лектури, котраб освідомлювала її в справах релігії й віри, підчас коли масами друкується ворожих Церкві і вірі видань. І з того вийшло таке, що загал світської інтеліґенції пішов у розріз з Церквою і вірою. Щаслива та парохія, в котрій не осів ще такий світський інтеліґент, що хотяй нераз для ока до церкви ходить, але своїми аґітаціями і радикальною роботою цілу парохію переверне і зворохобить проти Церкви.

А який з цего наслідок на полі національнім, політичнім, просвітнім і економічнім? Пустомельство, балачка без змісту, патріотизм губою, повно фраз, великих слів велика сила, як мовляв Др. Евген Петрушевич, а під тим всім криється нарікання, песимізм, взаїмне очернювання, партійна ненависть, роздроблення сил, шукання особистого інтересу й наживи, продажність, словом — безідейність і розкладовий занепад духового життя.

Процес 15-ки.

Діти перед судом.

Четвертого дня розправи були переслухані 4 свідки зі Снятина: комісар поліції Кароль Романьчик, поліц. звідун Генрик Екерт, старший поліц. Франц Шік і постерунковий Ян Зайонц. В часі їх зізнань інтересне було тільки одно: дійсно розумне питання радника Зґуральського: Чи ЗУНРО. робила враження поважної революційної орґанізації, чи може радше її члени кермувалися жаждою жартів студентських і т. п. На те відповів п. Романьчик, що обвинені дійсно не вміли підрізати порядно навіть телеґр. стовпів, але їх орґанізація мала ціль. У жадного з обвинувачених не знайдено ніякої зброї.

Св. Екерт зізнав, що вони збиралися в якімсь опущенім, порожнім домку й мали на меті „відбити Малопольску від Польскі“.

Св. Зайонц зізнав, що коли у Кирила Стефаника знайшов рев. відозву, то Кирило зачав трястися і плачучи сказав: „Тепер чекає мене смерть або кримінал“. А на те відповів його молодший брат Юрко: „Не бійся, нічого тобі не буде! Таж ти ніде не був і нічого не знаєш!“

Опісля відчитано зізнання свідків і дві рев. відозви, видані ЗУНРО. до селян і до молоді. Справоздавець „Діла“ так ті відозви характеризує:

„Обі відозви писала якась божевільно-

ЛЬОСИ

І-ої кляси державної льотерії є до набуття в найбільшім і найщасливішім канторі в краю

„НАДІЯ“, Львів, Сикстуська 6.

Що другий льос мусить виграти!

Головна виграна 700.000 золотих.

КРІМ ЦЬОГО ВИГРАНІ:

	на	400.000 зол.	— 400.000 зол.
1	„	300.000 зол.	— 300.000 зол.
2	по	100.000 зол.	— 200.000 зол.
2	„	80.000 зол.	— 160.000 зол.
2	„	75.000 зол.	— 150.000 зол.
2	„	70.000 зол.	— 140.000 зол.
3	„	50.000 зол.	— 150.000 зол.
2	„	40.000 зол.	— 80.000 зол.
2	„	35.000 зол.	— 70.000 зол.
6	„	25.000 зол.	— 150.000 зол.
2	„	20.000 зол.	— 40.000 зол.
20	„	15.000 зол.	— 300.000 зол.
38		10.000 зол.	— 380.000 зол.
68	„	5.000 зол.	— 340.000 „ і т. д.

Загальна сума виграних коло 24 міліонів золотих.

Тягнення вже 19. і 21. травня ц. р.

Ціни льосів: 1/4 льосу — зол. 10·00 — 1/2 льосу — зол. 20·00 — 1/1 льос зол. 40·00. — На замовлення висилаємо зараз льоси оригінальні, долучуючи плян гри й наш чек П. К. О. на безплатну пересилку належитости,

В тім місці витяти і виповнений прислати нам в листі

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ 101.

До „Надії“, Львів, Сикстуська ч. 6.

Отсим замовляю до 1 кляси Державної Клясової Льотерії

..... цілих льосів по зол. 40·00
..... пів „ „ „ 20·00
..... чверток „ „ „ 10·00

Належитість зол. ..... заплачу по одержанню льосів чеком П. К. О. через фірму до льосів долученим.

Імя й назвисько .....

Докладна адреса .....

203 1—2

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

Улюбленій жінці султана не сподобалася ні одна зі свіжо куплених невольниць. І їх повели в дальші, менше прикрашені крила гарему, де Настуню вибрала собі одна з султанських одалісок, гарна, але дуже розпещена Туркиня.

В її кімнатах зараз лишилася Настя. З нею було там ще кілька невольниць.

Уже на другий день почала Настуня пізнавати життя великого гарему, його звичаї, зависти, інтриґи й ненависти.

Думки й розмови султанських жінок, одалісок і служниць крутилися передовсім коло особи молодого султана. Всі були якнайдокладніше поінформовані про те, котрого дня і в якій порі був він у одної зі своїх жінок чи одалісок. як довго там сидів, чи вийшов задоволений, чи ні, на кого по дорозі подивився, що сказав, — до найменших подробиць. Одяги й повозки, служба й солодощі, оточення султана — все мов у зеркалі знаходило докладне відбиття в розмовах і мріях гарему. Настуня скоро пізнала все те і скоро воно навкучило їй.

В душі відчувала, що все те тільки тимчасове. І тішилася тим, хоч воно трохи й турбувало її. Відколи розсталася з рідним домом, все було у неї дивне й тимчасове. Все, все, все.

Було се в три тижні по прибуттю Настуні до її нової пані.

Весна світила в повнім розгарі.

Дерева цвили у садах султанських. А в парках Ільдіз-Кіоску мов води рік ніжно филовали довгі й округлі грядки червоних, синих і пурпурових квітів.

Пяні пахучим соком квітів і дерев жужжали пчоли у золотім сонци. На ясних саджавках між зеленю дерев і блиском квітів пливали ґірлянди біленьких лебедів.

На тлі аж темно-зелених кипарисів дивно відбивали сліпучо-білі корчі ясминів, біля котрих ставали і молоді і старі, що переходили чудними огородами сераю, вдихаючи запашну ласку неба. А часом над саджавками у парках султанських розпиналася семибарвна дуга. І було тоді так гарно, мов у раю.

Настуня привикла вже до своїх робіт, до ношення води, до миття камяних сходів, ди чищення кімнат, до тріпання килимів і диванів, опісля до обтирання дорогих мальовил, вкінці до скучного й довгого одягання своєї пані і навіть до тихого бездільного сидження в її передпокою. В думках старалася ще тільки привикнути до того, щоб не журитися на вид старих невольниць, котрі тут і там волочилися як тіни при ласкавіших жінках султанських.

Так надійшов памятний для Настуні день і таємнича година її долі.

Вечеріло.

Муззіни кінчили співати пятий азан[4]) на вежах стрункиx мінаретів. На сади лягала чудова тиша ночі в Дері-Сеадеті[5]). Пахли ґліциниї.

Служниці, між ними і Настя кінчили одягати султанську одаліску в мягкі нічні шати й мали розходитися, як надійшов кіслярагасі, начальник чорних слуг в ранзі Великого Везира. Він повідомив особисто паню, при котрій була Настуня, що сього вечера зволить її відвідати сам Падишах. Низько склонився і вийшов.

Султанська одаліска оживилася так, що важко було пізнати, чи се та сама жінка. Її великі чорні очі набрали блиску й живости. Наказала покропити себе найдорощими пахощами й одягти в найкращі шати і прикраси. Всі її слуги одержали гострий наказ, стояти біля дверей своїх кімнат і — не дивитися в очі великого султана, коли переходити-ме.

Тиша залягла в цілім крилі гарему. Тільки чорні евнухи ходили на пальцях і надслухували, чи не йде вже султан, володар трох частей світа.

[4]) Поклик до молитви.
[5]) Брама щастя (гарем).

(Далі буде.)

С. ТОМАШІВСЬКИЙ.

Перший уніятський митрополит України-Руси.

Свято-Спаський монастир на Берестовім, недалеко Печерського монастиря, належав до найстарших і найповажніших установ давної Руси. Уважався він т. ск. родинним монастирем чернигівського княжого дому. Його ігумени засідали нераз на найважніших владичих столицях. Названий висше ігумен Петро двічи згадується в літописі 1230 і 1231-го. Перший раз як дипломатичний довірений князя Михайла Всеволодича в його зносинах із Суздальцями; другий раз як учасник торжества свячення одного епископа в Києві і також у товаристві того-ж кн. Михайла, що одночасно брав участь у великім зїзді руських князів тамже. Сі два випадки, виїмкове імя ігумена, характер його монастиря, велика правдоподібність, що такий визначний ігумен мусів недовго потім стати епископом (найскорше білгородським або юрійвським) — все те позволяє нам догадуватися, що *лість на ліонськім Соборі 1245, руський архієпископ-митрополит Петро, й ігумен св. Спаса на Берестовім в р. 1230—1231 — то одна й та сама особа.*

Про рід Петра Акеровича жадної не маємо відомости. Той факт, що він, монах, названий по імени батька, свідчить, що він походив з боярського дому та що перед постриженем мусів займати визначне становище серед боярства, коли й потім уживає старого хрестного і родового імени. Мусів, очевидно, знати воєнне ремесло: участь у битві над Калкою з татарами, побіч князя Михайла, сама приходить на думку... Його дипломатична служба мусіла, річ природна, відповідати його окремим кваліфікаціям. Про його освіту знаємо, правда, що не володів — мабуть лише в достаточній мірі — старшими язиками, одначе тоді сумніватися, щоб не знав живих — чужих мов. Його оповідане про Татар, переховане нажаль тільки в латинській формі — то одинокий твір нашого старого письменства з образом політичного і культурного житя Монголів

Як уже раніше згадувалося, між отсим Петровим оповіданем і описом битви над Калкою в літописях є живовидні спільні подробиці. Се веде нас до нової догадки, що й на Руси мусів бути якийсь окремий твір про Татар, згодом запропащений, та що його автором міг бути саме наш Петро. Що-більше, маємо й одно чуже свідоцтво, що таку догадку дуже скріплює. В однім листі угорського домініканина місіонаря Юліяна зперед 1240 говориться про Татар вчасти так само як в оповіданю архиєп. Петра, при сім зазначується, що такі інформації одержав Юліян від одного руського священика, та що сей священик зробив йому важну прислугу: переписав чи переклав йому книгу Судів... Чи не про нашого Петра се мова?

Якщо так, то в сьому був-би довід, що звязки о. Петра з католицькою Церквою почалися геть раніше ніж у 1244—1245 роках, по всьому судячи, через голосні свойого часу домініканські місії на Сході. Діяльність їх на Руси і серед сусідних поган була така успішна, що митрополит Грек приневолив київського князя Володимира Рюриковича заборонити її в Київщині (1233). Ся подія зійшлася — річ замітна — зі знаним уже нам розривом довгої приязни між сим князем і Михайлом Чернигівським. Вигнані з Києва домініканці знайшли захист у Галичі, що незабаром потім перейшов в руки Михайла...

Збираючи все висше сказане, доходило до висновку: постановивши, по смерти чи уступленю митрополита Йосифа Грека, визволити руську Церкву зпід досьогочасної византійської неволі і дати їй національний провід, князь Михайло подбав про поставлене митрополитом близького собі визначного епископа, бувшого монаха й ігумена Свято-Спаського монастиря на Берестовім, боярина, дипломата і письменника, що вже знаний був з своєї прихильности до католицтва і мав з ним звязки.

На-жаль, і ся нова спроба усамостійнення Церкви так само не повелася як і дві попередні. По причині византійських інтриґ? Вони, очевидно, можливі, одначе ми не маємо найменших вказівок у сім напрямі. В кождім разі, якби вони дійсно були, то рішала ситуація на самій Руси: цілком так само, як було сто і двіста літ раніше. І взагалі, „єдність Руси“, як у державно-політичнім, так у церковно-політичнім (і, додаймо, в національно-культурнім) розумінню, — то фікція, якої ніколи в історії не було. Досить, що й сим разом Русь дала образ розбиття: Мотиви всеї незгоди (полишаючи на боці справу патріяршого благословенства) могли бути двоякі: Петрів пахил до католицтва та його політична близькість до кн. Михайла й його сина Ростислава. Про перший мотив, хоч він сам собою можливий, не знаємо нічого певного, щоб він відограв ролю при упадку митрополита Петра; натомість щодо другого — політичного — не може бути сумніву, що він сам був рішаючим чинником у сій катастрофі. Колиб політичний твір Михайла — обєднане всеї України-Руси від Чернигова по Перемишль — був удержався, то становище його митрополита Петра булоб обезпечене; та з моментом нової поняви й осідку Монголів на степах і упадку могутности чернигівського дому не стало вже місця для т. ск. „чернигівського“ митрополита. В нових обставинах право політичної контролі над руською ми-

дітвацька рука без найменшого почуття дійсности, без тіни якоїсь відповідальности й розуму. В них аж роїться від всяких безглуздих вигуків на адресу Польщі й Поляків, настроєних—очевидно!—на найвищу ноту, від кріпких слів і пустої фанфаронади-фразеольоґії. Даремне шукавби хтось у тих безглуздих відозвах хочби примітивної льоґіки й розуму. Фрази, пусті, крикливі фрази — і більш нічого. Чиж дивно, що такі безмежно наївні, штубацькі відозви якихсь безвідповідальників знайшли такий відгук і таких „виконавців?“

Пятого дня розправи переслухано сім останних свідків, покликаних прокураторією. Перший зізнавав комісар поліції з Коломиї Юліян Урбановський. Він зізнав, що обв. могли належати і до УВО і до ЗУНРО та що Стефуранчин утік за границю.

Комісар пол. Ян Дерень зізнав, що в серпні й вересні 1927 р. підпалено двори і стирти та пляновано ріжні замахи в кількох повітах. На його думку УВО се орґанізація фашистів, а ЗУНРО радянофільська, хоч також націоналістична. Її орґан „Український Революціонер“ доходив почтою і до людей, котрі його певно не замовляли.

Св. В. Левицький, у котрого мешкав обв. Балицький, висказався про нього якнайкраще. Цікаво, що таке саме свідоцтво виставили йому і всі професори польської ґімназії, до котрої він ходив, тай навіть її директор польський ксьондз Борови.

Иньші свідки не зізнали нічого нового.

Опісля предс. оповістив, що трибунал потребує день часу, щоб уложити питання для суддів присяглих і розправу відложено.

6-го дня розправи предсідатель трибуналу відчитав питання суддям присяглим. А єсть тих питань аж 42. Перші 15 питань відносяться до всіх обжалуваних. Зміст тих питань: Чи винен кождий з обвинувачених у приналежности до ЗУНРО, котра хоче відірвати „Сх. Малопольську“ від звязку з польською державою.

Потому слідують питання, що відносяться до поодиноких обв.

Дальше на випадок заперечення перших головних 15 питань, поставлено суддям присяглим 16 евентуальних питань за саму приналежність до таємної орґанізації та ще 6 евент. питань в справі свавільного ушкодження 7 телеґр. стовпів і що до деяких обв. в справі н а м а г а н н я, свавільно перетяти тел. дроти.

Опісля промовляв прокуратор Оэк, котрий домагався покарання всіх обв. З оборони промовляв перший д-р Стефан Шухевич.

У хвилі коли читачі одержать це число „Нової Зорі“, вирок буде вже виданий.

Економічне положення Польщі.

(Промисл і торговля в освітленню проф. Заранського і мін. Квятковського. — Завваги польської преси.)

Саме тепер ведеться затяжна бюджетова дискусія у Варшаві. Для картини сучасного господарського положення в Польщі важні промови референта Заранського і міністра торг. і пром. Квятковського в бюдж. комісії. Проф. Заранський змалював несвітлий стан польського промислу, котрий не видержує конкуренції на світових ринках. Причини цеї слабости ріжні. Ще до війни світовий капіталізм здобув високий рівень розвитку і сьогодні почав шукати нових шляхів. Західно европейський капіталізм постепенно розбудовує нові суспільні уладження. Зате в Польщі зразу по війні панував страх перед революцією. Віщували недалекий упадок капіталізму. Щойно по кількох літах під натиском твердої дійсности капіталізм скріплюється, але у спізненій формі в порівнанню до західно-европейської системи. Через те на Заході вважають Польщу відсталою щодо суспільних уладжень. Ще важніша причина кепського стану промислу це некорисна конюнктура на світових ринках. Конкуренція у вуглянім промислі довела англійських продуцентів до створення синдикату для боротьби проти Німеччини і Польщі. Для залізного промислу труднощі випливають головно з неуправильненого відношення до міжнародного сталевого картелю. В тяжкім положенню і цукрова промисловість. Велика недостача польського промислу це застарілі технічні методи виробництва, брак модерних машин, тощо.

Не краще стоїть справа з торговлею. Мін. Квятковський вказав у своїй промові на такі темні сторони польської торговельної господарки: зріст обігу довгоречинцевих торг. векслів при скруті на грошевім ринку, висока дисконтова стопа, надпродукція в деяких важних ділянках при обмеженню вивозу, спекулятивне укладання цін, безробіття... Та найбільше побоюють збуджує пасивний торговельний білянс. **Ще в 1926 р. торг. білянс був у рівновазі.** В 1927 р. недобір був на 43 міліони долярів, а в 1928 р. вже сягнув висоти 32 міліони долярів. Що правда перевага привозу над вивозом мала головну причину в неурожаю мин. літ. В 1927 р. треба було спровадити збіжжа й муки на 155 міліонів зол. франків. Але і на цей рік нема надії на кращі жнива.

До цеї картини додає крак. „Час“ такі свої завваги: „Дуже важний чинник господарського життя се вмістимість внутрішнього ринку... Чим обильніший хліборобський збір, тим більша покупна сила селянства, тим краще розвивається промисл.“ Тому господарська програма на найблизші літа повинна обнимати — побіч розумної трактатової і податкової політики та модернізації промислу — особливші старання за зріст **рільничої** продукції.

Дентист Б. ЛЬОКЕР
у СТАНИСЛАВОВІ,
вул. Собеського 14, партер.
Спеціяльність: Корони білі і штучні зуби американською системою. Ціни приступні. Услівя догідні.
43 19—?

трополією автоматично переходило на одного з двох могутних князів: галицько-володимирського або суздальсько-новогродського. На котрого саме? Не було тут завязку нового затяжного конфлікту між Русю південно-західною і північно-східною? На разі, мировим судею стали Татаре, і Батий — як із усього виходить — видав присуд достойний Соломона: прогнавши з Києва князя Михайла і митрополита Петра, віддав „матір руських городів“ суздальському Ярославови, що перший з сіх князів ударив чолом перед азійським деспотом; Данило-ж, що перемігши всю свою відразу до варварів таки пішов слідами свойого свата Ярослава, одержав право, принаймні на сей раз, поставити власного кандидата на митрополію. Так виступив на історичну сцену Петрів наслідник, знаний нам уже Кирило-Русин.

Якийсь час, ні Михайло з Ростиславом, ні Петро не кидали надії. Князі підіймили останні зусилля, щоб при угорській та малопольській допомозі відновити щастя в Галичині; митрополит подався, через Угорщину мабуть, до Італії приєднувати папу і цісаря. Що він там знайшов, знаємо вже: богато симпатії у Іннокентія IV-го, його дипломатичну акцію у Монголії, платонічну ухвалу Собору, та з усім тим—фатальну пропасть у взаєминах між папою і цісарем... Ще якби кн. Ростиславови повелося було здобути назад Галичину, то може й Петрова місія на Заході булаб мала реальніші успіхи; та по остаточно програній битві під Ярославлем (17. VIII. 1245) митрополит став бездомним еміґрантом. Мученицька смерть його протектора відобрала йому останю надії на поворот до рідної землі. Мабуть тілько у Ростислава, що з ласки угорського тестя володів славонським банатом, знайшов він притулок... Обставина, що новий митрополит Руси вибрався по патріярше благословене що-тілько біля 1248, позволяє догадуватися, що до того часу Петро може ще жив. Берестівський монастир, де він колись був ігуменом, перемінився в руїну, мабуть іще 1240, і більше з неї не встав. Натомість церква частинно збереглася до сьогодні.

В письменних памятках старої Руси, як знаємо, не полишилося сліду по сім третім з ряду національнім митрополиті. Чому не осталося — знаємо вже; та якась глуха традиція таки вдержалася. Пізніші уніяти приписували звязок з Римом то Петровому суперникови і наслідникови Кирилови, то Петрови московському († 1327). Отсе інтересне **qui pro quo** має не менше цікаву рівнобіжність по противному боці: отсе кн. Михайло, без огляду на свій полукатолицький рід, без огляду на свою протиуздальську й ясно західну політику, без огляду на протекцію над першим уніятом між руськими митрополитами—при всім тім дочекався канонізації в православній Церкві, разом зі своїм політичним і церковним противником, Олександром Невським, що не пішов за голосом свого батька Ярослава. Михайлового ворога, висловленим перед смертю на диких степах Монголії, щоб шукати звязків з Римом, лише покорив руську Церкву Батиєви...

ЗАКІНЧЕНЄ.

Трагічна доля князя Михайла і митрополита Петра не вбила ідеї церковної єдности на Руси. Ще жили отсі прихильники її, як на той сам шлях увійшов їх побідний суперник — Данило. Він підоймив навязану вже нитку, одначе, як показалося, кермувався головно політичними мотивами, і то близькими, без уваги на дальшу будущину. А що політичні надії, звязані з новою Даниловою політикою не здійснилися, зівяла й молода квітка церковної Унії. Видко, що не прийшов був слушний час; наші тодішні предки ще не випили були чаші горя до дна. Оцінюючи справу з історичного боку, бачимо, що почуване національної і церковної спільности всеї Руси, включаючи до неї і Суздаль з Новгородом, було тоді ще за сильне, щоб галицько-володимирська Русь могла здобутись на тривке релігійно-культурне відокремлене, тим паче, що новий митрополит Кирило-Русин, як дехто думає — родом Невського. Догого, Татаре дуже рано зорієнтувалися, що для їх політичних інтересів корисніше: вони, подібно як пізніші Турки, свідомо піддержували дальше роєднане Церкви. Разом із сим відвічне суперництво між південною Русю (українською) і північною (московською) увійшло в нову фазу. Вже погром кн. Михайла при допомозі Данила зміцнив шанси Півночи, а хитка церковна політика галицько-володимирських князів ще більше ослабила Південь. Не тілько що не стало тут рішучої волі до злуки з Римом, а й сам протегований Данилом і Васильком митрополит Кирило-Русин, як дехто думає — родом Українець, майже постійно перебував на Півночи, цілком підпав під вплив кн. Олександра Невського і його монголофільської і протикатолицької політики, та сим способом, ще перед пізнішим митр. Петром московським (сей напевно Галичанин з роду) поклав угольний камінь під будову московської національної Церкви. Натомість українська Русь щотілько по половині століття здобулася на половинний і мало певний крок у напрямі церковної емансипації — на заході колоутворення окремої митрополії. І за слабо і за пізно. Московщина виграла велику історичну гру. І буде завсіди її виграватн, поки Україна не поверне до церковно-культурних взаємин з Римом, як се було за Володимира В. і Ярослава М. та як потім мріли найсвітліші уми нашої історії, між ними і наш митрополит Петро.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ.

Пій X і Пій XI. Католицький щоденник „Ля Кроа“ подає у звязку з непослухом „Аксіон Франсез“ таке порівнання теперішнього Св. Отця з Пієм X.: Пій X. бажав усе відновити в Христі: він поборював „теольоґічний модернізм“. Пій XI. знову остерігає нас перед „правним і суспільним модернізмом“. Цей бо модернізм є тим для християнської діяльности і практики, чим був „теольоґічний модернізм“ супроти теольоґічної думки. Пій XI. звертається проти всякої тиранії, що походить від насильства й домагається „мира Христового в Царстві Христовім“ та орґанізує його, а через те — створює також „інтелектуальну участь католиків у всіх річах добрих та справедливих“.

Володарі на авдієнції у Папи Пія XI. (і. л.) У шістьох літах свого понтифікату приняв св. Отець слідуючих володарів: 30. 3. 1922 бельґійського короля Альберта і королеву Єлисавету; 11. 7. 1922 арґентинського президента М. Альвеара; 19. 9. 1923 еспанського короля Альфонса XIII. і кор. Вікторію; 21. 6. 1924 абісинського реґента Рас Тафарі Маконнен'а; 21. 2. 1927 шведського короля Ґустава V.; 7. 8. 1927 єгипетського кедива Фуада і 12. 1. '1928 афганістанського еміра Аман-Уллага. Коряться ті володарі, оцінюючи велич Наслідників Христа. 1925 р. було наше паломництво в Римі (близько 60 осіб). Більшість вибралася на авдієнцію до св. Вітця. Але деякі „патріоти“ воліли підпирати колюмни довкруги площі св. Петра „на знак протесту“, тому що вичитали в якійсь укр. „пресі“, буцімто „Папа Поляк“... Про цей знак їх протесту очевидно ніхто не знав, хіба що вони самі і найблизші товариші їх „ювілейного паломництва“...

Ром. Король Фердинанд помер католиком. В париських „Etudes“ пише еп. Мих. Д'Ербіні, що румунський король Фердинанд був і помер католиком тільки не мав відваги явно признатися до того перед своїми православними підданими. Державні уряди і румунський православний клир всіми способами старалися, щоб сей факт не дійшов до відома загалу і длятого не оголошено по смерти короля кондоленцій Св. Отця і катол. духовенству заборонено взати участь у похороннім обряді.

Інтердикт на посла Путка (з партії „Визволенє“) відчитано у всіх парох. костелах краківської архидієцезії. Інтердиктом тим польський митрополит Адам Сапіга заборонив послови Путкови вступ до костела, користання зі Св. Тайн, Служби Божої, участи в правних актах Церкви й відмовляє йому християнського похорону, оскільки п. Путек передтим не покається.

Католицькі фільми. Західно-европейські католики звернули в останних роках увагу на потребу добрих фільм. В Італії, Еспанії, Франції, Бельгії, Голяндії і Німеччині повстали вже спеціяльні товариства та підприємства, що приготовляють та витворюють фільми в католицькім дусі. Відбуваються теж конґреси, присвячені тій справі. В Сальцбурґу висвітлено в марті образ з життя св. Францішка з Ассізі, що дає прекрасні дії з культурного життя середновіччя. Фільм сей витворено в Італії. У Франції розвиває успішну акцію католицьке фільмове товариство, що приготовляє ряд фільмів з области ріжних наук. Таким способом хочуть французькі католики запобігти ширенню індеферентизму й атеїзму, котре проводить масонський союз учителів Франції через кіна. Католицький еспанський часопис „Ель Дебате“ взиває з приводу скликання першого нац. еспанського фільмового конґресу до рішучої боротьби з повіню аморальних фільмів, котрими Америка заливає кат. Еспанію.

МАҐАЗИН ФУТЕР
ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНИ
Львів, пл. Галицька 14. І. пов.
Поручають **Футра** дамські, мужеські, футряна галянтерія. Приймають всякі кушнірські роботи. Переховування футер через літо. Ціни дуже низькі. 201 1—30

Політичний огляд.

(Вибори у Франції. — Зворот політичної думки на право. — Поенкаре найбільший сучасний державний муж. — Альзаські автономісти-„зрадники“. — Німеччина зрікається війни в суперечи нашим політичним катехизмам. — Незвичайна „радянофільська“ птиця і читачі „Діла“.).

Львів, 3-го мая 1928.

Закінчені у минулу неділю *вибори до французької Палати Депутатів* насувають кілька думок, і для Українця не без деякого інтересу. Від доброго півроку було богато толків і вгадів про сі вибори, не тілько у Франції, а й широко поза нею.

„На ліво, на ліво!“ — чули ми безустанні і безсумнівні гороскопи, проповідувані всею ліберально-жидівсько-демократично-радикально-масонсько-соціялістичною пресою цілого світа. Від того „полівіння“ французького, а за ним німецького, парляменту обіцювано собі всі можливі блага, між ними основну переміну европейського політичного систему, натомість від евентуального, згори признаного неможливим — цур та пек йому! — „поправіння“ світ мав ждати якоїсь космічної катастрофи. Очевидно, се були тілько побожні бажання тих міжнародних сил, що поки всі не знайдуться під покровом „че-ка“, поти їм ніколи не забогато „лівіння“ і не замало „правіння“, — бажання, що мали відповідно вплинути на виборців... Тимчасом прийшли вибори, і що показалося? Франція пішла сильно на право! Такої великої і певної правої більшости вона давно не мала в парляменті, а сам Париж — оте гніздо всякого радикалізму — зійшов, як сказав-би Росіянин, на „чорну сотню...“ Звідси велике збентеження у всіх „лівих“, зокрема у Німеччині, де 20 с. м. мають бути також загальні вибори.

„Поправінне“ французької політичної думки, в дійсности не виявилося що йно тепер. Пригадаймо собі, що передостанні вибори, 1924, дали були велику перевагу „лівим“, що з великим рейвахом взялися крутити Францією на ліво, почавши від димісії уряду Поенкаре і від ганебного просто прогнання Мільрана зі становища президента републики, — крутити так довго, аж у літі 1926 над головами Французів зависло повне валютове і фінансове банкротство, а під їх ногами копмар большевицької революції... Та Французи дуже інтеліґентне й активне племя: протягом 24 годин усвідомили вони собі ситуацію, прогнали язикового героя Еріо з уряду, і той самий соціялістично-радикальний парлямент з 1924 р. покірно попросив свойого найбільшого ворога, щоб був ласкав ратувати країну... Поенкаре обняв наново уряд і вже другий рік добігає, як він виратував Францію від катастрофи по диктаторськи правлячи і державчи парлямент у повній покорі. Як? Про се довго розповідати-б; досить, цілком инакше, як се робив або робить Мусоліні, Пілсудський і т. п. Без війська, без цензури, без відрочування, без погроз, без усього того, лише при помочи двох слів: „питання довіря“. Досить йому сказати: якщо парлямент того або того не ухвалить, то він уступає... І не було випадку, щоб він сим способом не перевів свойого бажання. Отже нові вибори як могли не дати йому правдивої більшости? Одним словом, *Поенкаре* без *сумніву найбільший з усіх сучасних державних мужів світа.* Одначе треба признати, що не тілько французькі виборці змінилися; і сам Поенкаре став инакшим ніж був прим. тому літ пять: з окупанта німецького басену Рури став прихильником тіснішого порозуміння з Німеччиною.

Покищо його задоволення з великої перемоги мішає факт, що з виборів вийшли три *альзаські автономісти* — представники політичного руху, що у Франції, подібно як у галицьких Українців є синонімом національної зради. В такій типовій централістичній державі як Франція — се епоха, що може мати далекосяглі наслідки. Яку Поенкаре знайде розвязку в сім напрямі, побачимо. Покищо підкреслюємо сей важний факт тому, що в головах наших політиків якимсь чудом виросло дивовижне поняття, буцімто автономістична ідея належить до передісторії, що буцімто сьогодні вона тільки відбуває посмертну покуту в... „Новій Зорі“, і — додамо від себе — в більшій половині цивілізованих держав сучасного світа...

Ще один випадок у світі стався т. ск. без дозволу наших політичних ідеольоґів. Отсе *Німеччина*, де уряд „правий“, вислав 27. м. м. до Вашинґтону ноту з заявою, що *приймає* тамошний проєкт противоєнного пакту і готова викреслити з свойого політичного репертуару такі засоби як війна... Так заявила Німеччина, яка на погляд правовірного Українця, потайки узброїлася від голови до ніг та недалекого гарного ранку вхопить за торло кого треба... Як бачимо, на світі цілком инакше буває, ніж у наших політичних катехизмах написано.

В українській „радянофільській“ пресі, себто тій поза СССР, що виходить за московські червінці, сталася цікава новина. Ся преса досі согласно, прекрасно і концептовно „орієнтувала“ всіх Українців, поза червоними стовпами сущих, на Радянську Україну, як на ту, що мовляв їх скоро і певно „визволить“. Добродушні земляки „орієнтуються“, ждуть рік, другий, десятий... і цілком не завдають собі питання, чи та Радянська Україна хоче і може їх „визволяти“. Аж новопоставленому редакторови одного з таких „радянофільських“ орґанів самому стало ніяково і він сам себе поспитав: Яка ціль згори „орієнтуватися“ визволяємим на визволяючих? Чи не слід наперед „зорієнтувати“ будучих визволителів на майбутні жертви їхнього визволення? Подумав, зробив. І в париських „Українських Вістях“ появилася передова стаття, яка т. ск. вмовляє в Радянську Україну її обовязки супроти підяремних земляків. Без сумніву, найльоґічніше і найчесніше з усього, що наша „радянофільська“ преса досі написала на сю тему. Тому й не диво, що „Діло“ зараз запримітило сю *незвичайну „радянофільську“ птицю* і репродукувало сутні части її, не даючи від себе ні коментарів, ні натяку, в чому лежить цікавість статті. Тому нехай буде нам вільно поставити отсю конкурсову задачу: *кілько читачів „Діла“*, (поза самою редакцією, очевидно), *зрозуміло виписки з „Укр. Вістей“ як слід*, себто як пропаґанду призначену за Збруч, а не як прим. авторитетний, т. ск. інспірований виклад вже істнуючих поглядів і намірів Харкова чи Москви супроти чающих „визволення“ Українців?

Автор сих рядків боїться, що 100% читачів зрозуміли ті виписки саме так, як ось тут при кінці сказано... А втім, він радо дасть себе переконати, що помилився.

Процес 22 альзаських автономістів розпочався в Кольмарі. З них 7 судять заочно, бо вони втікли до Німеччини. Всім їм закидає акт обв., що вони гасла автономії вживали тільки як покришки до протидержавної аґітації, яку ширили на користь Німеччини і в порозумінні з нею тай навіть з большевиками. Се покищо приватні донесення преси.

Присилайте передплату!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА МИСТЕЦТВО

БОРИС ГРІНЧЕНКО.

„Людина обовязку“ оден з наших позитивних письменників.

Сегодня минає 18 років з дня смерти Бориса Грінченка, відомого українського письменника і громадського діяча.

„Людина повинности“. — так назвав Грінченка Єфремов. І сам Грінченко в одній зі своїх поезій каже про себе, що він у своїм життю „повинність над усе поставив“. Справді, вся літературна творчість Грінченка й вся його діяльність перейнята ідеєю повинности, виконуванням обовязків національно-громадянських, родинних, загальнолюдських і т. д. Свідомістю і признанням повинности, обовязків та моральним характером своїх творів, ясністю етичного світогляду Грінченко яскраво виріжнюється серед инших українських белетристів — його сучасників та ближчих наступників. Грінченко цілковито вільний від „етичних“ експериментів, які пророблювали у своїх творах такі письменники, як Мирний, Кобилянська, Кримський, Коцюбинський і ин., не кажучи вже про Винниченка, Яцкова і т. п. І тому Грінченко, без сумніву, оден з наших найпозитивніших письменників.

Життя Грінченка пройшло в невідрадних умовинах. Закінченої освіти він не дістав. Довгий час мусів заробляти на хліб при лихих обставинах. Потім тяжко захорував на сухоти... Великим талантом Грінченко не був. Але невсипущою працею й енерґією він переборов несприятливі обставини свого життя і зробив великі прислуги для національного відродження України, для українського письменства й навіть для української науки.

Народився Грінченко в 1863 р. в Харківщині. Освіту побирав у Харківській реальній школі, але не скінчив її. Пізніше він склав іспити на вчителя народної школи і довгий час був ним у ріжних селах в Харківщині та Катеринославщині. Умови праці народного вчителя в російській державі були в ті часи незвичайно тяжкі. Працюючи в тих умовах, Грінченко й дістав сухоти, від яких передчасно й загинув. Деякий час Грінченко працював яко земський статистик. Нарешті, коли в 1905—6 рр. вибухла революція й почалося українське літературне життя на Вел. Україні, Грінченко переїхав до Київа й віддався літературно-громадській праці. Та хороба не дала можливости нормально працювати. Грінченко виїздив лічитися до Італії та лікування не помогло. 6. V. 1910. р. він помер у 47-ім році життя.

Писати поезії й оповідання Грінченко почав ще на шкільній лаві, а надрукував уперше кілька своїх поезій у львівськім „Світі“ в 1881 р. Від того часу він зробився постійним і найбільш енерґійним співробітником ріжних галицьких часописів. Разом із тим докладав усіх сил, аби надрукувати яко мога більше книжок і на Вел. Україні, переборюючи незвичайно трудні перешкоди з боку російської цензури. Грінченко писав ліричні поезії, баляди, оповідання, повісти, історичні й побутові драми, комедії, перекладав поезії й драми зах.-европейських авторів (особливо Шілєра), збирав етноґрафічні матеріяли (видав їх у 1895 — 1900 рр. у чотирох томах), складав словник української мови (українсько-російський, вид. у Київі в 1908—9 рр. в 4 томах), переробляв і складав багато популярних книжок для народу, написав силу публіцистичних статтей і т. д. При тім треба зазначити велику заслугу Грінченка у виробленні літературної української мови. Його мова завжди гарна, легка й чиста, хоч і бракує їй тої мальовничости й образности, якими відзначаються твори Лесі Українки та Коцюбинського.

Грінченко сам розумів і признавав, що не має великого поетичного хисту. „Моя пісня, — писав він у передмові до збірника його поезій вид. в 1903 р. — се мій робітницький відпочинок“. А проте серед його поезій оригінальних і перекладних знайдеться чимало гарних, мистецьких віршів; деякі з них постійно друкуються майже в усіх шкільних читанках. У кількох своїх поезіях Грінченко пробував порушувати „світові“ мотиви і загалом свою поетичною творчістю — йдучи слідами Мих. Старицького та Куліша — наматався вивести українську літературу зі становища провінціяльного письменства на шляях европейської літератури.

Побутові драми й комедії Грінченка виходили мало вдатні й дуже рідко виставляли їх на сцені. Щасливіші вийшли його спроби історичних драм з епохи козаччини (сюжети їх позичені з козацької думи про Марусю Богуславку, з Ол. Толстого).

Оповідання Грінченка не однакової вартости. Є серед них слабенькі й нудні. Але є також дуже гарні, нпр. „Хатка в балці“, писана для дітей. У свій час була вона премійована на конкурсі львівської „Зорі“. Се справжня перлина. Загалом, низка оповідань Грінченка може бути доброю лектурою для шкільної молоді.

Окремо треба згадати чотири повісти Грінченка: „Серед темної ночи“, „Під тихими вербами“, „Соняшний промінь“, і „На роспутті“. Перші дві з них з селянського життя. Дві другі з життя наддніпрянської „національно-свідомої“ інтеліґенції. В сих повістях (особл. в пов. „Під тихими вербами“), таксамо як і в оповіданнях, Грінченко виявив себе яко письменник сентиментально-реалістичного погляду (властивого багатьом письменникам Українцям, як тим, що писали по українськи, так і тим, що підпали зросійщенню). Своїм сентиментальним реалізмом, особливо в змалюванні селянської жінки, (порів. нпр. Гайнку в пов. „Під тихими вербами“), Грінченко нагадує свого земляка-слобожанина Квітку. Але повісти Грінченка се вже не етноґрафічно-побутові твори (якими є більшість українських оповідань і повістей, писаних його попередниками). В них ми знаходимо спроби соціяльної й психольоґічної повісти.

У своїх селянських повістях Грінченко вже зауважує початок розложення селянства на три групи: 1) „кулаків“, 2) чесних хазяйновитих „середняків“ і 3) ледачий та схильний до злодійства, звихнений шар селянства (з котрого потім утворюється селянська голота, ідеалізована Винниченком, Коцюбинським та ин.). Всі симпатії Грінченка — на боці чесного, хазяйновитого середняка, ідеалізованого ним у пов. „Під тих. верб.“ в постаті Зінька. Грінченко знаходить слово співжалю і для звихнених та злодійських елементів селянства, вибитих з нормального життя гіркими обставинами. Але жалїючи злодія, пояснюючи, чому він став таким, Грінченко ні трохи не ідеалізує злодійства, не вносить ніякої плутанини в моральні розуміння, як то нераз буває в инш. україн. письменників, нпр. у Пан. Мирного, Винниченка та инш., у котрих часом злодій, убийник, розбишака стає трохи чи не героєм а то й „ідеалом“!

У „Соняшн. промені“ й „На роспутті“ Грінченко дав спробу психольоґічних повістей з життя української інтеліґенції. Передтим такі спроби робили І. Левицький-Нечуй („Хмари“) та Кониський. Але їх психол. повісти з життя інтеліґенції (особл. Кониського) вийшли слабенькі. Не дуже вдалися й Грінченкови його повісти з життя інтеліґенції (вони слабші від його селянських повістей). Але вони стоять значно вище від спроб І. Левицького й Кониського. По словам Драгоманова, в повістях „Сон. Промінь“ і „На роспутті“... „нема живих, типових фіґур російсько-українських людей університетської освіти, а єсть тільки ляльки з етикетами. До того навіть у першому романі в діях нема консеквентности; а другий зовсім зложений з епізодів мозаїчно і з двома героями, з котрих один змальований богомазним золотом, а другий — капризний кислюк, на котрого автор накладав усякого злочинства, зовсім не типовий“... Сю характеристику повторюють і новіші історики літератури, нпр. проф. Дорошенко. Але ся критика надто сувора й не зовсім слушна. Зокрема, постать „капризного кислюка“ — неврастеніка Гордія („На роспутті“) зовсім не вигадана Грінченком, а змальована з натури, і навіть досить вдатно. Гордій, що втратив віру в Бога, загубив мету в житті, й кінець кінцем, розїдений „рефлексами“, вінчає самогубством, — сеж типова фіґура тогочасної наддніпр. української інтеліґенції! Заразом се літературний „батько“ героя Винниченківської „Дрібниці“ та инш. неврастеників і самогубців, змальованих Винниченком, Яцковим, Чернявським та инш. Гордієви протиставлений у пов. „На роспутті“ позитивний тип українського інтеліґента Василь. В його уста Грінченко вкладає свої думки. В сій постаті безперечно відбивається до певної міри особа самого автора. Заслуговує на увагу в пов. „На роспутті“ спір між обома героями про істнування Бога. Се місце цікаве перш над усе тим, що свідчить про релїґійність автора. По друге, вказує воно, що Грінченко розумів найтісніший звязок між вірою в Бога, мораллю та ціллю життя: без віри в Бога життя стає безцільне, мораль безпідставна. Можливо, що особлива суворість оцінки „На роспутті“ Драгомановим почасти пояснюється зазначеним релїґійним моментом у повісти.*)

Повісти Грінченка з мистецького погляду без сумніву слабші від повістей і романів Кобилянської, Коцюбинського, Винниченка. Але вони написані легко, гарною мовою, читаються без нудьги і навіть подобаються багатьом читачам, оскільки ті читачі не зіпсовані ще читанням „масних“ Винниченкових і т. под. творів.

Взагалі, творчість Грінченка, хоч і не відзначена великим літературним хистом, але свобідна від деморалізуючих елементів, була й залишається одним з найбільш додатних явищ у нашім письменстві, дуже бідним, на жаль, позитивними творами.

Орест Камянецький.

*) Критика атеїзму, дана Грінченком у повісти „На роспутті“, свідчить про його велику цивільну відвагу. Бо в ті часи (1870—1900 рр.) з огляду на панування „лібералізму“ й скрайного матеріялізму серед інтеліґенції в Росії та на Вел. Україні кожен письменник, що виступав із критикою атеїзму, міг наразитися на страшне тоді обзивування в „реакційности“, втратити всяку популярність і т. д. Про те неґативні впливи тогочасного російського та вел. українського „лібералізму“ всеж таки відбилися і на Грінченкови, але не в мистецьких його творах, а в инших його писаннях. Нпр. у популярній брошурі про Ж. Ж. Масе (фран цузького педагога XIX в., котрий змагав до відокремлення школи від Церкви й усунення релїґійного елементу з навчання) Грінченко вихвалював сього „педагога“ і висловив співчуття його ідеям.

Нові книжки.

Вячеслав Липинський. ХАМ І ЯФЕТ. З приводу десятих роковин 16/29 квітня 1918 р. Львів. Накладом „Поступу“. 1928. Ст. 30+(2). Ціна 0·90 зл.

ДОПИСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. (Заг. збори „Рідної Школи“. — Брацтво св. О. Николая). — Надзвичайні заг. збори кружка „Рідної Школи“ відбулися дня 21. квітня ц. р. Вони дали провідникам нашого заховавчого табору взірцеву лекцію, як належить повести орґанізаційну працю, відки її зачинати й на кого орієнтуватися.

Сейчас у дискусії над звітом виділу зазначились два ворожі табори. Ліві — не знаю, чи можна їх так прозвати, бо весь час не виступали зі своєю орієнтацією — піддали гострій критиці діяльність деяких старших громадян. Закидували їм нищення „Рідної Школи“, неробство, кириню, партійництво й т. п. А ці, хоч у инших справах виступають відважно й рішучо, тут боронили себе несміло й невдатно. Побільше мовчали та слухали спокійно гірких докорів і кпин. І щойно по часі заложили протести і вийшли остентаційно зі сэлі. Їм на прощаннє сипалися слова: „Перемиська сметанка нічого не робить а сіє кириню, ганьба!“ і т. п. Ставши паном ситуації, приступили ліві до вибору нового виділу, бо попередний зрезиґнував. На превелике диво вибрано більшість „ундистів“ і навіть священика о. крил. Гриника. Вправді злі язики кажуть, що вибір бувби инакше випав, колиби входили в гру одна-дві каменниці — та всеж таки ліві показали себе льояльними й джентельменами.

На збори привели зі собою вправді „Залізну ґвардію“ людей, що в шкільних справах найменше заинтересовані та виступали зорґанізовано, але не накидувались на ідеольогічно противника радше бичували одиниць. Тому побідили. А „правиця“ прийшла до борби не підготована, хоч знала, що треба будеї звести й сама заініціювала збори.

Ці збори доказують наглядно, який слабий вплив мають провідники нашого заховавчого табору на маси, навіть інтелїґентні. По правді це наслідки кількалітнього підкопування авторитету Церкви і Єрархії. Скоріше вийшли на верх чим можна було надіятись. Коби лиш цей болючий досвід вийшов на добро. Невдовзі мають ліві повести наступ на „Дівочий Інститут“, „Віру“ й „Українську Щадницю“ — всі три міліонові інституції. Чейже бодай тут не застануть господарів непідготованих і розєднаних, бо инакше требаб їм причепити більш овицький епітет „дряхлої буржуазії“.

Зовсім инакше виглядали заг. збори Брацтва св. О. Николая сейчас слідуючого дня, в Томину неділю. Була й тут ріжниця гадок, були жалоби, домагання до виділу, але все розвязано в порядку а надівсе в любові. Не було ніяких нападів ні на угрупування, ні на особи. На 92 голосуючих ліста запропонована виділом перейшла звиш сімдесятьма голосами, девять карток віддано чистих.

КРОПИВНИК СТАРИЙ. — (Чи святкувати річницю знесення панщини?) Доки ми жили під Австрією був звичай по селах, де люди робили панщину, що день 15. травня обходжено святочно Богослуженнями, вистрілами з моздірів, залишенням праці в полі тощо, як памятку свободи. Насувається питання, чи і дальше заховувати цей звичай, чи нині не є це часом „анахронізм“?... Може хто з історіків зволить цю справу освітлити?

о. Теофіль Татомир.

Від Редакції: На нашу думку ВП. Автор дописи зівсім слушно згадав тут про анахронізм. Святкування знесення панщини се дійсно анахронізм і то шкідливий для народа так матеряльно як — що ще важнійше — морально: бо постійне пригадування комусь, що його „били буками“, трудно рахувати добрим способом виховування народа. Буквально кожда земля переходила таку стадію густоти населення й економічного розвитку, в якій мала панщину. Наша земля й наш нарід не були ніяким виїмком. Але ніде ніякий нарід не святкує хвилі, в котрій його „перестали бити буками“ і навіть не хоче пригадувати собі того. Американські мурини ще грубо по 1848 р. були в повній неволі, але їм ані не сниться пригадувати собі те що року. Отсе наш погляд на ту справу. А якби хто з істориків хотів ту справу інакше освітлити, то дамо йому місце, нехай освітлює.

Вульканічний чи космічний?

Учені не можуть розвязати загадки, звідки походить таємничий пил.

Про таємничий пил, який недавно засипав Галичину, Румунію, Волинь і т. д., появилось вже багато гіпотез учених. Вони ділються на два головні табори: Одна ґрупа учених каже, що се був пил вульканічний з нашої земної кулі. Другу думку заступає покищо оден з професорів, котрий припускає, що той пил не походить з нашої земної кулі, але прилетів з „космосу“ (всесвіта), де він уноситься великими масами. Після думки того вченого на се вказуваби склад того пороху, подібний до складу метеоритів.

Тепер виступив з цікавою статею проф. Е. Ромер. Він пише в польській пресі, що по тих усіх гіпотезах треба „відкликатися — до хлопського розуму“. І виводить таке: В Букарешті був той таємничий пил 20 годин скорше ніж у Львові. З того слід зробити два конечні висновки: 1) що пил той летів на Галичину з полудня (минаючи Угорщину — Ред.), 2) що летів зі скорістю 30 клм. на годину. Що жерело того пилу було на полудне від Львова, показує також факт, що в Станиславові впало розмірно більше того пилу, ніж у Львові, що на місци ствердив адюнкт Ґеогр. Інст. Львівського Університету, д-р Чижевський. А знов доцент ґеоґрафії д-р Ціргофер ствердив у Карпатах, що той пил перелетівши край Карпат, ослаб сильно і недалеко зовсім перестав падати. Се знак, що він летів низько, приблизно 1000 до 1200 метрів над землею, бо інакше бувби в більшій скількости перелетів на Закарпаття.

У Львові й околици впало того пилу на 13 до 20 тон на оден квадр. кільометер. Коли приняти, що той пил походить нпр. з вулькану з Сундайських Островів, та й судячи по скількости його у Львові, мусівби там вулькан викинути таку масу того пилу, що вона перевисшалаб масу Татр бодай пятькратно. Але тоді булаб се катастрофа, про яку тут уже мусілаби прийти якась вістка. Значить — той пил не може походити з далеких вульканів. Жерело його знаходиться не далі як 1000 до 2000 клм. Але де? Може в вульканах Вірменії або на Еґейськім Морі. Але — чому досі нема вістки про вибух? Тої „конспірації“ не може вияснити і проф Ромер.

Студентству до відома! Дня 6. мая в неділю о год. 4. пополудни відбудуться сходини УХСО в домівці Тов. Марійського Пань при вул. Бляхарській ч. 11. 1. Реферат о. Т. Галушинського ЧСВВ: Духове й релїґійно-історичне значіння Старого Завіту. 2. Дискусія.

Управа УХСО.

НОВИНКИ.

Соціяліст Дашинський — князем Афганістану! Король Аман-Уллаг за врочисте приняття в Польщі надав 20 високих відзначень польським урядовцям і політикам. Між ними відзначення другої кляси „Ордеру Сонця“ одержав соціяліст маршалок сойму Дашинський — разом з пурпуровим плащем і тит лом „князя Афґаністану“...

Статистика живого інвентара в Польщі виказує з кінцем минулого року: 1,917.000 овець, 4,128.000 коней, 6,597.000 безрог і 8,481.000 рогатої худоби. В порівнанню з 1921 р. число овець упало на 16%, число рогатої худоби зросло на 5%, безрог на 20% а коней навіть на 34%. Значить — одні вівці падуть числом і то постійно. Перед війною було овець на тій самій теріторії 4 і пів міліона.

В селі Хороброві (Сокальщина) польовий Строчак стрілив до двох людей, підозріваючи їх, що крадуть бульбу. Стрілив, в часі коли вже втікали і положив трупом на місци 23-літного Гриця Хруща. Польового увязнено.

Треба уважати на церкви. На Волині у Великих Загірцях злодії закралися до церкви. Вправді забрали мало грошей, бо було всего 92 зл., але взяли скринку з важними церк. документами. Досі ні злодіїв, ні документів не відкрито. В Арпичині, пов. Дубно, злодії вибили діру в дверах і відкрутивши замок, украли церковну скарбонку.

З Волині й Закарпаття. Доносять, що над Волиню перетягнула буря, котра принесла дуже болотнистий дощ. З тим дощем падало з неба болото, чого ще ніхто не бачив і про таке не чув. Се дивне й несамовите видовище тревало кілька годин в околиці міста Рівного. Занепокоєння між народом велике. — З нашого Закарпаття доносять, що там також падав червоний пил, але дивним дивом не принесло його від сторони Румунії, тільки з Галичини.

Нещасну Болгарію навістив ураган і перейшов усю північну часть держави аж до Оріховіци. Шкоди значні. Чорне Море коло Варни піднеслося високо з невідомих досі причин (бо нового землетрусу нема) і заливає береги.

Великий ураган перейшов західну Німеччину, головно над середним Райном. В деяких містах трамваї стали, бо вода на вулицях стоїть високо. В Гесії обірвалася хмара. В Бадені й Віртемберґії сильні знищення.

Повінь в Америці. Бурі та зливи дійшли й до столиці Америки Вашінґтону. Самоходи між Вашінґтоном і містом Балтімор не ходять, бо вода стоїть на гостинцях на кілька стіп високо. Вода в ріці Потомак дійшла до 20 стіп понад нормальний стан.

Шпіонська централя большевиків, як повідомляє „Руссприс“ — перенесена з Відня до Данціґа.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматольог)
Д-р мед. БЕРТА ШНАППЕР
абс. дентист. клініки Університету
Львів, вул. Академічна 24.
Тел. 26-58.
ординує в недугах зубів та устної ями.
— - Технічно-дентистична робітня. - —
102 Для незаможних полекші. 14-15

ФІРМА РОМАН ЗУБИК ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає
новости для Пань, сукна на мужеські одіння. Анґлійські крепи на реверенди і папістские для
120 П. Т. Отців. 16—20

БІЛЛЯ, БЛЮЗКИ, ШЛЯФРОЧКИ, СПІДНИЧКИ, ПАНЧОХИ, :-: :-: ТРИКОТАЖІ і т. п. :-: :-: найдешевше поручає фірма „ГОЛЬФ“ ЛЬВІВ, Кілінського 1. напроти Віденської Каварні.
167 13—24
Ціни для зареклямовання нашого маґазину найнизші.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінники „ДОБРА КНИЖКА“, — Lwów, skr. poczt. ч.11.

ІСПИТОВАНИЙ дяк, не жонатий, уміючий провадити хор і кооперативу пошукує посади. — Зголошування до Уряду парохіяльного Ляшки муровані п. Фельштин. 200 1—2

ПАРОХІЯ упорядкована, під великим містом, потяг шкільний, до заміни за парохію зі сталим сотрудником, евентуально в горах з вигідною комунікацією. Голоситися до 15/V. б. р. Чайковський, Бірки великі, poste restante. 199 1—1

ТЕОДОР ҐЕЛЄТА, Львів, вул. Піярів ч. 46. виконує всякі роботи в обсяг кімнатного малярства входячі. 195 2—3

М. ХЛІБКЕВИЧ, у Львові, вул. Руська ч. 20. поручає свою робітню і маґазин обуви мужеської, дамської і дитячої. 171 7—8

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Вже вийшли з друку дуже цікаві спомини з 1918 р. Сотника Бориса Монкевича п. з. „Слідами новітніх запорожців“. Спомини написані цікаво і читаються легко.

Замовляти по адресі „Добра книжка“, Львів, Почт. скринка ч. 11. — Ціна книжки 3·60 зол. 5—?

СЛЮСАРСЬКА РОБІТНЯ
під фірмою
СЕМЕН КОЗАК
Львів, Бляхарська 14.
виконує всякі роботи слюсарські, як вікна, церковні хрести, зелізні огорожі і т. ин. 183 5—5

ОБІДИ з 3-ох страв зол 1·50
для абонентів знижка. ПИВО живецьке і львівське поручає РЕСТОРАН під „ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“ — (давний Людвіґ) — тепер
142 22 24
І. Гайдінґер, ::: ЛЬВІВ, ::: ул. Краківська 7.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
138 13-?

ПОЗІР! ПОЗІР!
Батькам до відома!

Щоби допомогти батькам дати своїм дочкам відповідну вимогам теперішного часу освіту відчиняє монастир СС. Василіянок у Львові з днем 6. вересня 1928 р. на основі дозволу Міністерства Освіти, приватну середну школу заводово-промислову.

Окрім предметів загальної освіти обіймає програма науку: одної чужої мови, товарознавства, господарчої ґеоґрафії, а вкінці фахову науку книговодства, кравецтва і білизнярства.

Вписи відбуваються кождого дня від 1-го мая 1928 р. в заряді СС. Василіянок при вул. Длуґоша ч. 17.

Близші інформації уділяє заряд устно і письменно. 202 1—3

ПЕРШОРЯДНА ФІРМА
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
У ЛЬВОВІ — РИНОК Ч. 32.
ПОРУЧАЄ
ДОБІРНІ ТОВАРІ ДЛЯ ПАНЬ.
МУЖЕСЬКІ СУКНА.
ПОЛОТНА.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР!
153 ЦІНИ НИЗЬКІ! 10—15

Посезонова продажа трикотажів і виробів волічкових з опустом 10 прц. з виставових цін у фірми: „ОЛЬКА“ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 35. біля „Народньої Торговлі“. 116 16—20

Дуже на часі книжка п. н.
Секти й сектанти.
(Ч. 5. Бібліотеки У. Х. О.)
вже вийшла з друку і продається по ціні 60 сот., з почт. пересилкою 1 зол.
Висилає Адміністрація „Нової Зорі“.

СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, САЛЬОНИ, КАБІНЕТИ - Вироби - солідні - МАТЕРІЇ на МЕБЛІ нетріскаючі
ТАПЕТУВАННЯ КІМНАТ також КИЛИМИ
першої якости, в найкращих орнаментах і красках, поручає і виконує найдешевше
Лев Матвійовський
Львів, Хорущина 8. Телефон 40-11.
132 14—20

„КАТОЛИЦЬКИЙ ПРОВІД“
одинокий український катол. орґан релігійного й суспільного змісту в Злучених Державах Півн. Америки виходить що тижня і коштує річно 20 зол.
Ті, що цікавляться відносинами в Америці, знайдуть у тім орґані багато інформацій.
Адреса: „CATHOLIC LEADERSHIP“, 815 N. Franklin St,. Philadelphia Pa, U. S. A.
172 6—?

СОНДИ
оригінальні швайцарські
до ратовання худоби при здуттю для спільного ужитку членів кооператив,
Пашне фосфорове вапно,
ПЛЯНЕТИ
американські, комбіновані зі сівачкою,
ПІДГОРТАЧІ
до картофлі й буряків,
ЖНИВАРКИ, НАСІННЯ городовини та пашних ростин
доставляє на догідних умовах по фабричних цінах
Спілка Українських Аґрономів
Львів, вул. Собіського ч. 28.
Жадайте цінників і спеціяльних оферт!
198 2—3

РІК ОСНОВАННЯ 1860.
Найстарше у Львові концесіоноване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертниче)
ФІРМА АНТІН ФЕХТЕР
уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер
ЛЬВІВ, вул. Шумлянського 2.
Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студнярства. Поручається як одинокий спеціяліст для важнійших копаних керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, бельковання і цимринованих разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при загвожджених керницях даю при порученім мені керовництві роботами.
154 16 20

ВАЖНЕ для П.Т. Духовенства і Читалень!
ЄВАНГЕЛІЯ, служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і начас переплетня П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх. 149 11-?

ЖЕРЕЛО РУКАВИЧОК і ПАНЧІХ
І. ЗІХЕРА
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 3.
169 (напроти КАТЕДРИ) 11—20
поручає великий вибір рукавичок і панчіх

Рукавички скіряні 6·90, 7·50, 8·50.		
„ фільдекос і нитяні . . .	від	2·50
Панчохи фільдекос	„	2·90
„ „ І-а	„	4·59
Реформи фільдекос	„	4·—
„ щовкові	„	9·—
Сорочки попелінові	„	14·—
Пантофельки домові	„	6·—
Капелюхи діточі	„	2·50
Краватки шовкові	„	1·90

також палички, парасолі, перфумерія і біжутерія.

Читайте „Нову Зорю“!

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10